

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 16. studenog 2011.

[\[Video\]](#)

Krist – pravi kralj

Draga braćo i sestre,

danas završavamo naše kateheze o molitvi Psaltira razmišljanjem o jednom od najpoznatijih "kraljevskih psalama", psalmu kojeg je sam Isus citirao i kojeg su novozavjetni pisci naveliko preuzimali i tumačili vezi s Mesijom, Kristom. Riječ je o Psalmu 110 prema hebrejskoj tradiciji, 109 prema grčko-latinskoj; taj je Psalm bio vrlo omiljen u prvoj Crkvi ali i među vjernicima tijekom čitave povijesti. Ta je molitva isprva možda bila povezana s ustoličenjem nekog vladara iz Davidove loze; ipak njezin smisao nadilazi točno određene okolnosti tog povijesnog događaja i otvara se širim dimenzijama te postaje tako proslavom pobjedničkog, proslavljenog Mesije koji sjedi zdesna Bogu.

Psalam započinje svečanom izjavom: Riječ Jahvina Gospodinu mojemu: "Sjedi mi zdesna dok ne položim dušmane za podnožje tvojim nogama!" (r. 1)

Bog uvodi kralja u slavu, daje mu sjesti njemu zdesna, što je znak vrlo velike časti i apsolutne privilegiranosti. Kralju je na taj način dopušteno sudjelovati u Božjem gospodstvu. On je Božji posrednik kod naroda. To kraljevo gospodstvo konkretizira se također u pobjedi nad neprijateljima, koje je sam Bog pdložio pod njegove noge; pobjeda nad neprijateljima pripada Gospodinu, ali kralj ima u njoj udjela i njegov trijumf postaje svjedočanstvo i znak Božje moći.

Proslava kralja opisana na početku Psalma preuzeta je u Novom zavjetu kao mesijansko proroštvo; zato je to jedan od redaka kojeg novozavjetni pisci najviše koriste, bilo kao izravan citat

bilo kao aluziju. Sam Isus spominje taj redak u vezi s Mesijom da pokaže kako je Mesija više od Davida, on je Davidov Gospodin (usp. Mt 22, 41-45; Mk 12, 35-37; Lk 20, 41-44). Petar će to ponoviti u svojem govoru na Pedeseticu naviještajući da se u Kristovu uskrsnuću ostvaruje to ustoličenje kralja i da Krist odsada sjedi zdesna Ocu, sudjeluje u Božjem gospodstvu nad svijetom (usp. Dj 2, 29-35). Krist je, naime, taj ustoličeni kralj, Sin Čovječji koji sjedi zdesna Bogu i dolazi na oblacima nebeskim, kao što Isus samog sebe opisuje tijekom procesa pred Sinedrijem (usp. Mt 26, 63-64; Mk 14, 61-62; usp. također Lk 22, 66-69). On je pravi kralj koji je uskrsnućem ušao u slavu zdesna Ocu (usp. Rim 8, 34; Ef 2, 5; Kol 3, 1; Heb 8, 1; 12, 2); Bog ga je učinio većim od anđela, postavio sebi zdesna na nebu iznad svake sile i vlasti i sve njegove neprijatelje podložio njegovim nogama, sve dok posljednji neprijatelj, smrt, ne bude pobijeđen jednom zauvijek (Usp. 1 Kor 15, 24-26; Ef 1, 20-23; Heb 1, 3-4.13; 2, 5-8; 10, 12-13; 1 Pt 3, 22). Odmah se shvaća kako taj kralj koji je zdesna Bog i dionik je njegova gospodstva, nije jedan od onih ljudi nasljednika Davidovih, već sam novi David, Sin Božji koji je pobijedio smrt i stvarno sudjeluje u Božjoj slavi. On je naš kralj, koji nam također daje vječni život.

Između kralja kojeg slavi naš Psalam i Boga postoji neraskidiva veza; jedna je vladavina njih dvojice, tako da psalmist može reći da sam Bog proteže vladarevo žezlo dajući mu u zadatak da vlada nad svojim neprijateljima, kao što se kaže u drugom retku. Žezlo tvoje moći protegnut će Jahve sa Siona: vladaj posred svojih neprijatelja!

Vršenje vlasti je zadatak kojeg kralj prima izravno od Gospodina, jedna odgovornost koju on mora živjeti u odgovornosti i poslušnosti, postajući tako znakom, u narodu, Božje moćne i brižne prisutnosti. Vlast nad neprijateljima, slava i pobjeda su primljeni darovi, koji vladara čine posrednikom Božje pobjede nad zlom. On vlada svojim neprijateljima tako da ih preobražava, pobjeđuje ih svojom ljubavlju.

Zato se, u retku koji slijedi, slavi kraljeva veličina. U trećem retku, u stvarnosti, nailazimo na poneku teškoću u tumačenju. U izvornom hebrejskom tekstu spominje se okupljanje vojske na što se narod velikodušno odaziva sabirajući se oko svoga vladara na dan njegova krunjenja i u trenutku opasnosti. Grčki prijevod Sedamdesetorice, koji potječe iz 3.-2. stoljeća prije Krista, referira se pak na kraljevo Božje posinstvo, na njegovo rođenje ili rađanje od Gospodina, i to je tumačenje prihvaćeno od čitave crkvene tradicije. (Hrvatski prijevod tog teksta koji glasi: Spreman je tvoj narod u svetim odorama za dan tvog junaštva: kao rosa iz krila zorina uza te su mladi ratnici. očito se oslanja na hebrejski izvornik, op. prev.).

Ta Božja riječ o kralju potvrđivala bi dakle neko božansko rađanje obasjano sjajem i obavijeno misterijem, neko tajno i nedokučivo podrijetlo, vezano uz tajanstvenu ljepotu zore i čudesnu ljepote rose koja u ranojutarnjem svjetlu sja na poljima i daje im da budu plodna. Ocrtavaju se tako – neraskidivo vezani uz nebesku stvarnost – obrisi kraljeva lika koji dolazi od Boga, Mesije koji narodu donosi božanski život i koji je posrednik svetosti i spasenja. I ovdje vidimo da sve to ne ostvaruje lik nekog kralja iz Davidove loze, već Gospodin Isus Krist, koji stvarno dolazi od Boga;

on je svjetlo koje donosi božanski život svijetu.

Tom sugestivnom i zagonetnom slikom završava prva kitica Psalma, nakon koje slijedi druga Božja riječ, koja raskriljuje nove vidike, na crti jedne svećeničke dimenzije povezane s kraljevanjem. Četvrti redak glasi: Zakleo se Jahve i neće se pokajati:

"Dovijeka ti si svećenik po redu Melkisedekovu!"

Melkisedek je bio kralj Šalema koji je blagoslovio Abrahama i prinio kruh i vino nakon pobjedonosnog vojnog pohoda što ga je patrijarh poveo da spasi nećaka Lota iz ruku neprijatelja koji su ga bili zarobili (usp. Post 14). U njegovu liku se kraljevska i svećenička vlast podudaraju i sada ih Gospodin svečano proglašava u jednoj izjavi koja obećava vječnost: kralj kojeg se slavi u Psalmu bit će svećenik zauvijek, posrednik Božjeg spasenja usred njegova naroda, po blagoslovu koji dolazi od Boga i koji se u liturgijskom činu susreće s čovjekovim blagoslovnim odgovorom. Poslanica Hebrejima izrijekom se poziva na taj redak (usp. 5, 5-6.10; 6, 19-20) i on je u središtu čitavog sedmog poglavlja, u kojem se elaborira refleksija toga Psalma na Kristovo svećeništvo. Isus je pravi i konačni kralj, koji posjeduje sve osobine Melkisedekova svećeništva i privodi ih punini i savršenstvu.

Melkisedek, kao što kaže Poslanica Hebrejima, bio je "bez oca, bez majke, bez rodoslovlja" (7, 3c), bio je dakle svećenik ne prema dinastijskim pravilima levitskog svećeništva. On zato "ostaje svećenik zasvagda" (7, 3c), pralik Krista, najvišeg svećenika koji "postao je svećenikom ne po Zakonu tjelesne uredbe, nego snagom neuništiva života" (7, 16). U Gospodinu Isusu uskrsnom i uzašlom na nebo, gdje sjedi zdesna Ocu, ostvaruje se proroštvo našega Psalma i Melkisedekovo svećeništvo se ispunilo, jer je postalo apsolutno i vječno, postalo je neprolazna stvarnost (usp. 7, 24). A prinos kruha i vina po Melkisedekovim rukama u Abrahamovo vrijeme nalazi svoje ispunjenje u Isusovoj euharistijskoj gesti, koji u kruhu i vinu prinosi samoga sebe i, pošto je pobijedio smrt, uvodi u život sve vjernike. Kao vječni svećenik, "svet, nedužan, neokaljan" (7, 26), kao što nadalje kaže Poslanica Hebrejima, "može do kraja spasavati one koji po njemu pristupaju k Bogu - uvijek živ da se za njih zauzima" (7, 25).

Nakon Božje riječi u četvrtom retku, s njegovom svečanom zakletvom, prizor Psalma se mijenja i pjesnik, obraćajući se izravno kralju, proglašava: "Gospodin ti je zdesna" (r. 5a). Dok je u prvom retku kralj taj koji sjedi zdesna Bogu u znak najvišeg ugleda i časti, sada Gospodin sjeda zdesna vladaru da ga štiti štitom u borbi i sačuva od svake opasnosti. Kralj je na sigurnom, Bog je njegov branitelj i mogu se zajedno boriti i pobijediti svako zlo. Tako završni reci Psalma započinju vizijom vladara koji se, uz Gospodina kao svoj oslonac, budući da je od njega primio moć i slavu (usp. r. 2), suprotstavlja neprijateljima uklanjajući protivnike i sudeći narode. Prizor je obojen snažnim tonovima, čime se želi naznačiti dramatičnost borbe i punina kraljevske pobjede. Vladar, uz Gospodinovu zaštitu, ruši sve prepreke i kroči sigurno ka pobjedi. Poručuje nam: u svijetu, istina, postoji mnogo zla, postoji stalna borba između dobra i zla i kao da se čini da je zlo jače. Međutim,

jači je Gospodin, naš pravi kralj i svećenik Krist, zato što se bori svom Božjom snagom i, usprkos svemu onome što nas navodi na sumnju u pozitivni ishod povijesti, pobjeđuje Krist i pobjeđuje dobro, pobjeđuje ljubav a ne mržnja.

Tu je uvrštena sugestivna slika kojom se zaključuje naš Psalam:

Na putu će se napit' iz potoka, visoko će dignuti glavu (r. 7). Usred opisa bitke, ističe se lik kralja koji, u trenutku primirja i odmora, gasi žeđ vodom iz potoka, nalazeći u njemu okrepu i novu snagu, tako da može nastaviti svoj pobjednički pohod, visoko uzdignute glave, u znak konačne pobjede. Očito je da su te vrlo zagonetne riječi bile izazov za crkvene oce budući da se za njih moglo dati više tumačenja. Tako, primjerice, sveti Augustin kaže: taj je potok ljudsko biće, čovječstvo, i Krist je postavši čovjekom pio iz toga izvora i tako, ušavši u čovječstvo ljudskog bića, visoko digao svoju glavu i sada je vođa mističnog Tijela, on je naš vođa, konačni pobjednik (usp. Enarratio in Psalmum CIX, 20: PL 36, 1462).

Dragi prijatelji, slijedeći interpretativnu crtu Novog zavjeta, crkvena tradicija je otvoreno pokazivala koliko cijeni taj psalam i smatrala ga jednim od najznačajnijih mesijanskih tekstova. U prvom redu, crkveni oci kada bi ga spominjali činili su to neprestano u kristološkom ključu: kralj o kojem pjeva psalmist je Krist, Mesija koji uspostavlja Božje kraljevstvo i pobjeđuje sile svijeta, on je Riječ rođena od Oca prije svakog stvorenja, utjelovljeni Sin koji je umro, uskrsnuo i uzašao na nebo, vječni svećenik koji, u otajstvu kruha i vina, daje oprostjenje grijeha i pomirenje s Bogom, kralj koji diže glavu trijumfirajući nad smrću svojim uskrsnućem. Dovoljno je u vezi s tim podsjetiti na ulomak iz komentara svetog Augustina na taj Psalam; on piše: "Bilo je nužno upoznati jedinog Sina Božjega, koji dolazi među ljude, da preuzme na sebe ljudsku narav i da postane čovjek po preuzetoj naravi: on će umrijeti, uskrsnuti, uzaći na nebo, bit će uzdignut zdesna Ocu i ispuniti među narodima sve što je obećao... Sve je to, dakle, moralo biti naviješteno po prorocima, moralo je biti unaprijed najavljeno, moralo je biti naviješteno kao nešto što će neumitno doći, da, došavši iznenada, ne zastraši, već bude prihvaćeno s vjerom i iščekivano. U ta obećanja spada ovaj Psalam, koji naviješta, u tako sigurnim i eksplicitnim izrazima, našega Gospodina i Stvoritelja Isusa Krista, da ne možemo nimalo sumnjati da je u njemu naviješten Krist" (Esposizioni sui Salmi, III, Rim 1976, strr. 951.953). Kristov uskrsni događaj postaje tako stvarnost na koju nas ovaj Psalam poziva uprijeti svoj pogled, zagledati se u Krista da bismo shvatili smisao pravog kraljevanja, kojeg se mora živjeti u služenju i sebedarju, u poslušnosti i ljubavi "do kraja" (usp. Iv 13, 1 i 19, 30). Moleći s tim Psalmom, tražimo dakle od Gospodina da i mi uzmognemo ići njegovim putovima, u nasljedovanju Krista, mesijanskog kralja, i biti spremni uzaći s njim na goru križa da bismo s njim prispjeli slavi i promatrali ga u slavi zdesna Ocu, kao kralja pobjednika i milosrdnog svećenika koji daje oprostjenje i spasenje svim ljudima. I mi, koji smo po Božjoj milosti postali "rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk" (usp. 1 Pt 2, 9), moći ćemo se s radošću napajati na izvorima spasenja (usp. Iz 12, 3) i čitavom svijetu naviještati čudesa onoga koji nas "iz tame pozva k divnom svjetlu svojem" (usp. 1 Pt 2, 9).

Dragi prijatelji, u ovim posljednjim katehezama želio sam vam predstaviti neke psalme, dragocjene molitve koje nalazimo u Bibliji i koje odražavaju različite životne situacije i različita stanja duše koja

možemo imati prema Bogu. Želio bih dakle ponoviti svima poziv da više mole s psalmima, bilo bi čak poželjno da svi steknu naviku moliti Časoslov, Jutarnju, Večernju, Povečerje prije spavanja. Naš odnos s Bogom time će biti samo obogaćen na svakodnevnom hodu prema njemu i ostvaren s radošću i vjerom. Hvala.

Pozdrav hrvatskim hodočasnicima:

Upućujem srdačan pozdrav svim hrvatskim hodočasnicima, a osobito bračnim parovima iz Splita te vjernicima iz Čerina i Ljubuškog. Dragi prijatelji, Isus voli obitelj! Crkva treba obitelji! Dok upravljam molitve Bogu da blagoslovi vas i vaše najmilije, potičem vas da tu istinu hrabro svjedočite svojim kršćanskim životom. Hvaljen Isus i Marija!

© Copyright 2011 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana